

College informatiebrief

Onderwerp: Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagenaffaire Drechtsteden

Datum: 4 juli 2023

Portefeuille J.C. Paas

Met deze college informatiebrief wordt u geïnformeerd over de landelijke ontwikkelingen en de stand van zaken met betrekking tot de afhandeling en ondersteuning van de gedupeerden van de kinderopvangtoeslagenaffaire in Sliedrecht. Als college staan wij voor onze inwoners. Binnen de mogelijkheden die ons ter beschikking staan zetten wij ons onverminderd in voor herstel van materiele en immateriële schade geleden door de gedupeerden van de toeslagenaffaire.

Aanleiding en doel

Sinds september 2020 ondersteunen gemeenten, op verzoek van het kabinet, de gedupeerden van de kinderopvangtoeslagenaffaire. De Belastingdienst, onderdeel Toeslagen compenseert gemeenten daar financieel voor. Gemeenten bieden aan de gedupeerden, die zich aanmelden, brede ondersteuning op de vijf leefgebieden aan (huisvesting, schulden, inkomen, zorg en gezin). De ondersteuning is vrijblijvend. De gemeente stelt de hulpvraag van de gedupeerden vast en doet wat op dat moment nodig is om een nieuwe start te faciliteren.

Voor de brede ondersteuning aan de gedupeerde ouders in Sliedrecht en de Drechtsteden is door de Sociale Dienst Drechtsteden het hulpteam Toeslagen Drechtsteden opgezet. Het hulpteam bestaat uit zes regisseurs en een projectleider. De brede ondersteuning wordt uitgevoerd in opdracht van de Drechtstedengemeenten op basis van een dienstverleningsovereenkomst.

Werkwijze hulpteam

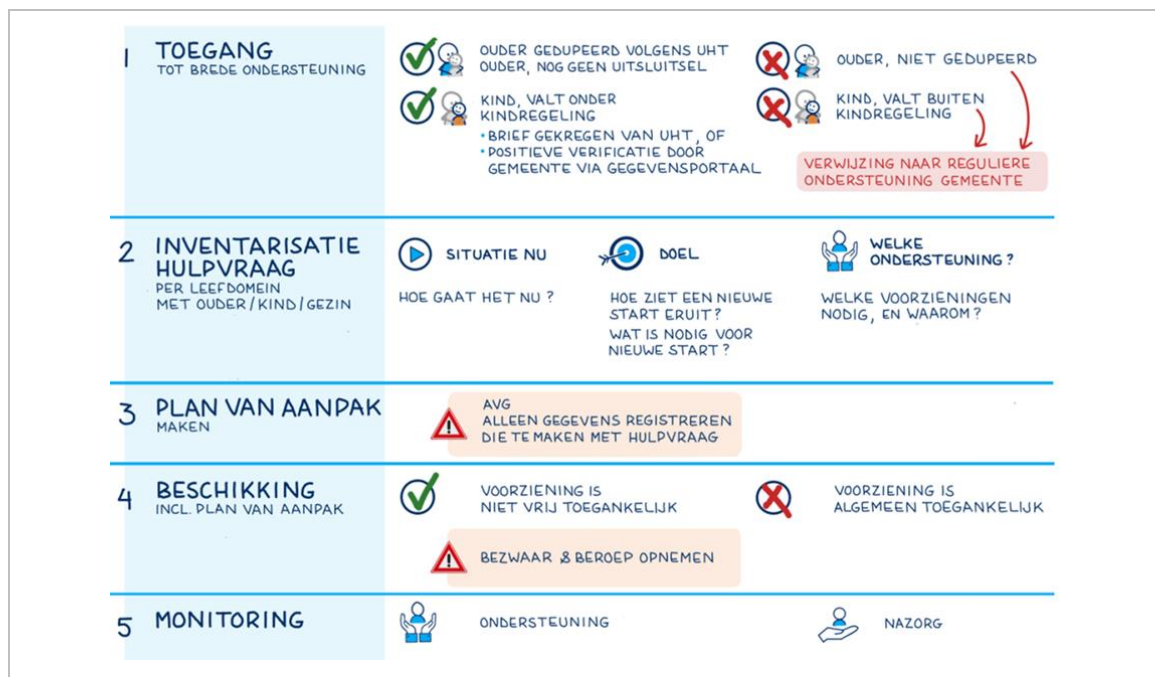
Het hulpteam Toeslagen Drechtsteden is voor de zeven Drechtstedengemeenten opgezet om de gedupeerden direct te ondersteunen om hun leven weer op de rit te krijgen en hen weer nieuw perspectief te geven op een nieuwe start. Zoals aangegeven betreft dit geen directe financiële compensatie maar richt de brede ondersteuning zich op de vijf leefgebieden huisvesting, schulden, inkomen, zorg en gezin. De hulp is op basis van maatwerk en gericht op het zoveel mogelijk wegnemen van praktische problemen die een nieuwe start op een zelfstandig bestaan hinderen. Volledige zelfredzaamheid en een bijdrage aan het herstel staan hierbij voorop.

Het team biedt gevarieerde brede ondersteuning aan, die afhankelijk is van de vraag en behoefte van de gedupeerde. Het hulpteam werkt hiervoor nauw samen met de wijkteams van de Drechtstedengemeenten. Vaak zijn gedupeerden al in beeld bij de wijkteams en/of is het van belang dat wijkteams betrokken worden gezien de behoefte aan ondersteuning. In samenspraak wordt onderling afgestemd welke hulp het best geboden kan worden.

Het hulpteam helpt door bijvoorbeeld zicht te geven op een schuldenvrije toekomst, stress weg te nemen door rust te creëren in het contact met de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) en schuldeisers, een luisterend oor te bieden, te helpen bij het zoeken van oplossingen en zorgen voor ondersteuning bij problemen en belemmeringen die ervaren worden. Voorbeelden van ondersteuning zijn: het bieden van ondersteuning bij de erkenning van de gedupeerden, hulp bij schuldsaneringstrajecten, beschermen van gedupeerden tegen schuldeisers en deurwaarders, zoeken van nieuwe of betere huisvesting, het weer actief krijgen van kinderen bij een sportclub en urgentie creëren bij het UHT om de integrale beoordeling te bespoedigen.

In onderstaand schema is aangegeven hoe de werkwijze van het hulpteam is opgezet. In een aantal stappen wordt vastgesteld of een ouder een erkend gedupeerde is en welke ondersteuning

geboden kan worden¹. Hulp vindt altijd plaats op basis van een, samen met de gedupeerde ouder opgesteld, plan van aanpak. Directe aanvragen van spullen en/of geld is zonder plan van aanpak niet mogelijk. De financiële compensatie is de taak en bevoegdheid van het UHT.

Overzicht gedupeerden

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van het aantal gedupeerde ouders per gemeente in de caseload, het totaal aantal erkend gedupeerden volgens de Belastingdienst (stand april 2023)² en het aantal met een schuldregeling. Alle ouders die op de lijst van de Belastingdienst als mogelijk gedupeerde staan, zijn door het hulpteam benaderd via een brief en/of telefonisch. Niet alle ouders die erkend gedupeerde zijn zoeken hulp, sommigen willen dit niet of hebben zelf al gewerkt aan een oplossing. Het team ondersteunt momenteel 30 gedupeerde Sliedrechtse ouders van de in totaal 454 in de Drechtsteden. Dat is een bereik van 66% van het totaal aantal erkend gedupeerde Sliedrechtse ouders. Van deze ouders heeft 1 ouder een schuldregeling. Voor deze inwoner is urgentie bij de Belastingdienst gevraagd om zo snel mogelijk een integrale beoordeling te krijgen. De uitkomst van de beoordeling is van belang voor het afronden van de schuldregeling.

Gemeente	Aantal in caseload hulpteam	Totaal erkend	Schulden-regeling WSNP	Schulden-regeling MSNP
Alblasserdam	11	36	0	2
Dordrecht	232	388	3	7
Hardinxveld-Giessendam	2	14	0	0
Hendrik Ido Ambacht	22	58	0	1
Papendrecht	50	97	0	2
Sliedrecht	30	45	0	1
Zwijndrecht	107	171	0	4
Totaal	454	809	3	17

Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen

De financiële compensatie van gedupeerden landelijk wordt uitgevoerd door de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT). De UHT is een apart onderdeel van Dienst

¹ Voor meer informatie zie: <https://vng.nl/artikelen/vraag-en-antwoorden-hersteloperatie-kinderopvangtoeslag>

² Bron: https://services.belastingdienst.nl/toeslagen-samen-herstellen/wp-content/uploads/sites/5/2023/02/vng_2023.02.07_gedupeerdenmsnpwsnp.pdf

Toeslagen van de Belastingdienst en is speciaal opgericht om het herstel voor gedupeerden van de Kinderopvangtoeslagaffaire te verzorgen. De voortgang van de landelijke Hersteloperatie verloopt stroef, het vaststellen van het compensatiebedrag vraagt veel tijd. Hierdoor worden de zorgen voor de gedupeerde ouders groter en zitten zij langer in onzekerheid. Zij richten zich steeds vaker tot gemeenten voor directe (financiële) hulp. Dit komt het opnieuw opbouwen van vertrouwen niet ten goede en zorgt voor onwenselijke situaties. Dit heeft ook haar negatieve weerslag op het vertrouwen in de lokale overheid, inwoners zien de overheid als één systeem.

Ter indicatie is hieronder de wachttijd aangegeven voor de integrale beoordeling door het UHT. Op basis hiervan krijgen gedupeerden hun compensatie uitbetaald. In de tussentijd staat het herstel en de nieuwe start voor veel gedupeerden stil en blijven zij in de brede ondersteuning zitten.

Als u zich in 2020 hebt aangemeld voor herstel, dan heeft een persoonlijk zaakbehandelaar uw zaak waarschijnlijk al behandeld. Of hij of zij is er mee bezig. Heeft u zich in 2020 aangemeld, maar is uw zaak nog niet opgepakt? Neem dan contact met ons op. Mogelijk konden wij u niet bereiken.

Hebt u zich in 2021 of dit jaar aangemeld voor herstel? Dan is de wachttijd meer dan een jaar. Dit kan oplopen van 3 tot 4 jaar. In dit overzicht staat wanneer u ongeveer aan de beurt bent. Een exacte planning kunnen we nu helaas niet geven.

Ouders met aanmelddatum in behandeling integrale beoordeling

- *Eerste kwartaal 2021 midden 2022 tot midden 2024*
- *Tweede en derde kwartaal 2021 in 2024 of 2025*
- *Vierde kwartaal 2021 en 2022 in 2025 of 2026*

Bron: Website belastingdienst

Kindregeling

De Wet Hersteloperatie Toeslagen is op 5 november 2022 ingegaan. Daarmee is de huidige hersteloperatie en de brede ondersteuning door gemeenten wettelijk geregeld. Met de nieuwe wet is ook de grondslag geboden om over te gaan tot het uitvoeren van de Kindregeling. De Kindregeling is van toepassing op alle (pleeg/stief) kinderen van erkend gedupeerde ouders (en hun toeslagpartners). Het is één van de herstelregelingen van de kinderopvangtoeslag. De Kindregeling bestaat uit drie bouwstenen:

1. Financiële tegemoetkoming door de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT);
2. Brede ondersteuning door de gemeenten;
3. Rijksbrede aanpak in het kader van emotioneel herstel.

Kinderen van erkend gedupeerde ouders ontvangen ambtshalve een naar leeftijd gestaffelde forfaitaire tegemoetkoming die kan oplopen tot € 10.000. De Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) biedt behalve financieel herstel geen aanvullende hulp en ondersteuning aan. Het Rijk heeft daarom gemeenten gevraagd om kinderen die vallen onder de Kindregeling brede ondersteuning te bieden. Volgens recente cijfers van UHT zijn er circa 72.000 kinderen/jongeren/volwassenen die, op basis van de status 'erkend gedupeerd' van hun (stief/pleeg) ouders, recht hebben op de financiële tegemoetkoming.

In de onderstaande tabel is te zien hoeveel kinderen van gedupeerden in de Drechtsteden zijn aangemeld bij de Belastingdienst³. Deze kinderen vallen onder de Kindregeling. De Kindregeling betreft zoals hierboven aangegeven in eerste instantie een compensatie in geld per kind. Dat bedrag wordt overgemaakt aan de kinderen of aan de ouders, afhankelijk van de leeftijd.

Gemeente	Aantal kinderen 0-15 jaar	Aantal kinderen
----------	---------------------------	-----------------

³ Bron: https://services.belastingdienst.nl/toeslagen-samen-herstellen/wp-content/uploads/sites/5/2023/03/BLD_VNG_Aantallen_kinderen_per_gemeente_20230314.pdf

		16 jaar en ouder
Alblasserdam	57	27
Dordrecht	430	373
Hardinxveld-Giessendam	19	11
Hendrik Ido Ambacht	61	52
Papendrecht	104	85
Sliedrecht	69	26
Zwijndrecht	220	168
	960	742

Kinderen kunnen door de ouders worden aangemeld maar zij kunnen zich ook zelfstandig melden bij het hulpteam Toeslagen Drechtsteden. Het aantal kinderen dat is aangemeld sinds de introductie van de Kindregeling is laag. De meeste kinderen waren bij de aanmelding van de gedupeerde ouders al bij het hulpteam in beeld. Deze kinderen hebben veelal al ondersteuning gekregen van het hulpteam of het wijkteam. Momenteel wordt onderzocht of kinderen eenvoudiger toegang tot de brede ondersteuning kunnen krijgen en hoe groot de behoefte aan ondersteuning is.

Dilemma's in ondersteuning

Het vertrouwen in de overheid daalt door de haperende landelijke aanpak. Hierdoor treedt verharding op en ontstaat een claimcultuur. Dit uit zich in een toenemende focus op financiële en materiele compensatie. Het hulpteam Toeslagen Drechtsteden ontvangt als gevolg hiervan steeds meer directe verzoeken voor het leveren van spullen en het vergoeden van inboedels en verbouwingen op basis van de SPUK-regeling. Deze SPUK-regeling is echter niet voor de financiële en materiele ondersteuning van gedupeerden.

Daarnaast is het dilemma hoe lang de brede ondersteuning op deze wijze overeind kan blijven. Er is geen duidelijkheid over wat gedupeerden wel en vooral ook niet van de gemeenten kunnen verwachten. Hier is een landelijke versnelling van het proces voor nodig en een afbakening van de te bieden gemeentelijke ondersteuning. Zolang het kader voor de brede ondersteuning onduidelijk blijft en de duur van de ondersteuning ongewis, wordt de brede ondersteuning aan gedupeerden door gemeenten steeds lastiger.

Pilot herstelaanpak

Om de landelijke herstelaanpak te versnellen zijn inmiddels enkele pilot projecten opgezet met een andere aanpak dan de gebruikelijke integrale beoordeling en schadeafhandeling door het UHT. Een aantal blijken niet de beoogde resultaten te behalen maar sommige lijken veel belovend. De bestuurders van het AB GR Sociaal hebben aangegeven interesse te hebben om deel te nemen aan Pilot Number 5. Hiervoor moet nog veel zaken worden uitgewerkt. De Belastingdienst wil graag de centrale regie behouden. Deelname aan de pilot kan pas nadat het Rijk instemming voor verdere uitrol van de pilot heeft gegeven

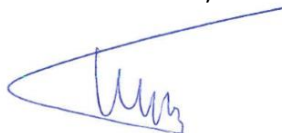
Pilot Number 5

Deze pilot werkt op basis van een collectieve schadeaanpak en heeft als doel om tot een veel snellere afhandelingsprocedure te komen. De aanpak is ontwikkeld door een initiatief van Prinses Laurentien en haar Stichting Number 5 in samenwerking met letselschade advocaten. In deze aanpak wordt uitgegaan van het door de gedupeerde zelf opgetekende leed. Aan dit eigen verhaal wordt op basis van een letselschade aanpak een schadebedrag gekoppeld. Het betreft een onafhankelijke beoordeling, niet door de Belastingdienst en ook niet door het UHT. Deze aanpak is inmiddels in een paar gemeenten getoetst bij een aantal toeslagenouders en de eerste resultaten zijn positief. Het ministerie van Financiën bekijkt nu of onderdelen van deze aanpak overgenomen kunnen worden.

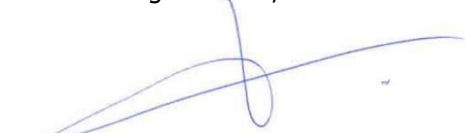
Financieel

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de brede ondersteuning. De kosten die door de Sociale Dienst Drechtsteden worden gemaakt worden in rekening gebracht bij de Drechtstedengemeenten. De gemeenten krijgen vervolgens rijks gelden op basis van een Specifieke Uitkering (SPUK). Hiermee kunnen zij de gemaakte kosten terugvragen bij het Rijk. Momenteel bedragen de kosten voor de brede ondersteuning over 2021 en 2022 circa 1,3 miljoen euro. Deze kosten worden naar rato van het aantal gedupeerden verrekend met de verschillende Drechtstedengemeenten.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Sliedrecht,
De secretaris, De burgemeester,

N.H. Kuiper mca mcm

mr. drs. J.M. de Vries